

TECHNISCH INTERREGIONALE WERKGROEP (TIW) VOOR DE SAMENSTELLING VAN DE NATIONALE RASENCATALOGUS VOOR LANDBOUWGEWASSEN

CRITERIA CULTUUR- EN GEBRUIKSWAARDE VOOR HET ONDERZOEK VAN RASSEN MET HET OOG OP HUN TOELATING TOT DE CATALOGUS

VELDBOON (als groenbedekker – NATEELT)

Vicia faba L.

A. ONDERZOEK VAN DE ONDERSCHIEDBAARHEID, HOMOGENITEIT EN BESTENDIGHEID (OHB)

Het OHB-onderzoek wordt uitgevoerd door een officiële instelling van een andere EU-lidstaat erkend door het CPVO.

B. ONDERZOEK VAN DE CULTUUR- EN GEBRUIKSWAARDE

1 Algemene schikkingen

1.1 *Duur van de proeven, proevencyclus en rapportering*

Het onderzoek van de cultuur- en gebruikswaarde duurt minstens twee jaar (proevencyclus). Elk jaar komt er een evaluatie van de proefrassen via een evaluatierapport, verder het Rapport genoemd (zie 1.5).

1.2 *Standaardrassen*

Standaardrassen zijn rassen waarmee proefrassen worden vergeleken. Standaardrassen zijn rassen van de Belgische rassencatalogus. Deze standaardrassen hebben een voldoende diversiteit voor het geheel van hun kenmerken en zijn zoveel mogelijk genetisch onverwant. Indien geen of onvoldoende rassen ingeschreven zijn in de Belgische rassencatalogus kunnen standaardrassen gekozen worden uit de rassencatalogi van andere Europese lidstaten. Voorafgaand aan het begin van een nieuwe beproevingscyclus worden de standaardrassen geactualiseerd.

Na een proevencyclus van 2 jaar wordt voor ieder kenmerk het gemiddelde van de standaardrassen berekend, na uitsluiting van het beste én het slechtste standaardras. Voor elk (proef)ras wordt per bepalend kenmerk de afwijking ten opzichte van dit gemiddelde berekend.

1.3 *Te onderzoeken materiaal en zaadhoeveelheid*

De aanvrager of zijn gemachtigde levert het zaaizaad van de proefrassen en standaardrassen en staat garant voor de echtheid van de zaadmonsters.

De minimum te leveren hoeveelheid is 30.000 zaden per beproevingsjaar. Duizendkorrelgewichten bij veldboon kunnen variëren van ongeveer 200 tot meer dan 600.

Het afleveringsadres is: ILVO – Plant
Burgemeester Van Gansberghelaan 109,

9820 Merelbeke

Het zaaizaad moet voldoen aan de normen voor de categorie "gecertificeerd zaad" (volgens EU-norm: 80% kieming) en mag met geen enkele stof behandeld zijn.

ILVO-Plant zorgt voor de verdeling van het zaaizaad naar de verschillende proefplaatsen en naar het officieel erkende Laboratorium voor Zaadontleding, Burgemeester Van Gansberghelaan 109, 9820 Merelbeke.

1.4 Algemene cultuurgegevens en weergave van de rassen in de veldproeven

Tabel 1. Algemene cultuurgegevens

Zaaidatum:	tussen eind juli en half september
Gewenste plantdichtheid:	50 tot 60 planten/m ² ; alleen rassen met een gelijkaardig DKG kunnen onderling vergeleken worden; indien blijkt dat DKG van een proefras veel lager ligt dan de standaardrassen kan beslist worden om per plot eenzelfde gewicht aan zaaizaad uit te zaaien
Rijafstand:	tussen 12 en 15 cm
Aantal proefplaatsen:	minimaal 3 in verschillende landbouwstreken
Aantal parallellen per proef:	minimaal 3
Minimum netto-oppervlakte per veldje:	10 m ²
Voorvrucht:	zoals in de praktijk / braak
Bemesting:	max. 40 kg N/ha; rekening houdend met wettelijke bepalingen

1.5 Rapportering

Er zal jaarlijks een Rapport opgesteld worden voor de TIW.

2 Uitvoering van de waarnemingen

Tenzij anders vermeld, worden de waarnemingen uitgevoerd per parallel aan de hand van een 1-9 schaal, waarbij 9 steeds wijst op de hoogste expressie van een kenmerk en 1 op de laagste expressie. Verdere omschrijvingen van de schaal worden hieronder per kenmerk weergegeven.

2.1 Opkomst

De datum van opkomst wordt genoteerd wanneer 75% van de planten boven staan. Dit is het ogenblik waarop de rijen duidelijk zichtbaar zijn.

2.2 Regelmatigheid van opkomst

De regelmatigheid van opkomst wordt genoteerd. De notering gebeurt door een score te geven in een schaal van 1 - 9 waarbij 9 = zeer regelmatige opkomst (in geen enkele rij openingen van meer dan 50

cm); 5 = de helft van de rijen met openingen van meer dan 50 cm; 1= in alle rijen openingen van meer dan 50 cm.

2.3 *Snelheid van bodembedekking*

De waarnemingen gebeuren wanneer het snelst groeiende ras de rijen sluit. Men scoort de graad van bodembedekking in een schaal 1 - 9. Een volledige graad van bodembedekking (100 % bedekt) krijgt een waarde = 9; een zeer beperkte bodembedekking krijgt een waarde = 1.

2.4 *Ontwikkeling van bovengrondse massa*

De ontwikkeling van de bovengrondse massa wordt waargenomen 3 à 4 weken na opkomst met een schaal van 1 – 9. Een sterke ontwikkeling van de bovengrondse massa krijgt een waarde = 9; een zeer beperkte ontwikkeling van de bovengrondse massa krijgt een waarde = 1.

2.5 *Bloeidatum*

De bloeidatum wordt per veldje genoteerd wanneer 10 % van de planten in bloei staan.

2.6 *Resistentie tegen ziekten en plagen*

De resistentie tegen ziekten en plagen wordt genoteerd op het ogenblik dat de onderlinge verschillen tussen de rassen het grootst zijn. Hiervoor wordt de schaal 1 – 9 gebruikt, waarbij 9 = zeer goede resistentie tegen ziekten en plagen; gezonde planten; 1 = geen resistentie tegen ziekten en plagen; sterk aangetaste planten.

2.7 *Legervastheid van het gewas*

De legervastheid van het gewas wordt genoteerd op het ogenblik dat de grootste onderlinge verschillen waar te nemen zijn. De omzetting naar een schaal 1-9 gebeurt volgens tabel 2 en figuur 1 (zie annex 1 en 2).

2.8 *Lengte van het gewas*

De lengte van de planten wordt gemeten door minimum per parallel 2 maal 5 opeenvolgende planten uit de middenste rijen te meten. De uitvoering vindt plaats wanneer de planten hun volle lengte hebben bereikt. De metingen worden uitgevoerd op minimum 2 proefplaatsen.

2.9 *Vorstgevoeligheid*

De vorstgevoeligheid wordt beoordeeld na een periode van strenge vorst of ten laatste eind januari. De beoordeling gebeurt door een schatting van het aantal afgestorven planten in een schaal van 1-9 waarbij 1 = geen afgestorven planten; 5 = 50% afgestorven, 9 = 100% afgestorven.

3 Evaluatie van proeven en proefrassen

3.1 *Geldigheid van proeven*

Op basis van een veldbeoordeling tijdens het seizoen wordt beslist of een proefveld op een proefplaats voldoende regelmatig is. Deze beslissing wordt officieel meegedeeld aan de TIW.

3.2 *Evaluatie van proefrassen*

3.2.1 Na het tweede proefjaar

Een proefras bezit na het 2de proefjaar voldoende cultuur- en gebruikswaarde als voldaan is aan volgende voorwaarde:

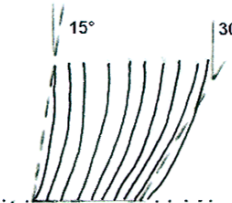
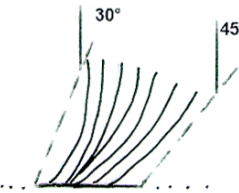
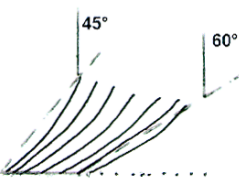
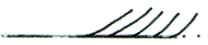
In navolging van 1.2 wordt voor elk bepalend kenmerk het gemiddelde van de standaardrassen berekend, na uitsluiting van het beste én het slechtste standaardras. Een proefras wordt afgewezen zodra het voor één van de bepalende kenmerken (2.2, 2.3, 2.4 en 2.9) een score haalt die minstens 2 eenheden slechter is dan het gemiddelde van de standaardrassen. In alle andere gevallen wordt het proefras goedgekeurd.

3.2.2 Afwijking

Het gebeurt dat een ras op het einde van de proevencyclus niet goed genoeg is volgens de toepassing van de criteria, maar toch bijzondere kenmerken heeft. Als blijkt dat deze bijzondere kenmerken een aanwinst kunnen betekenen voor de Belgische landbouw, dan kan de cultuur- en gebruikswaarde toch als voldoende worden beschouwd.

Annex 1

Figuur 1 : Schaal 1-9 voor beoordeling legervastheid

BEOORDELING LEGERING INDICES D'INTENSITE	 9	 8	 7
 6	 5	 4	 3
 2	 1		

Annex 2

Legervastheidsindex

Intensiteit : I (9 = zeer hoge legervastheid, planten rechtop; 1 = zeer lage legervastheid, planten volledig gelegerd – zie figuur 1)

Uitbreiding (E) : waarde 0 tot 10, overeenstemmend met de oppervlakte (zie tabel 2)

$$\text{Legervastheidsindex} = 9 - \frac{(E (9-I))}{10}$$

Tabel 2 : Berekening van de legervastheidsindex, gebaseerd op de intensiteit (I) en de uitbreiding (E)

%	I E	9	8	7	6	5	4	3	2	1
96-100	10	9,0	8,0	7,0	6,0	5,0	4,0	3,0	2,0	1,0
81-95	9	9,0	8,1	7,2	6,3	5,4	4,5	3,6	2,7	1,8
76-80	8	9,0	8,2	7,4	6,6	5,8	5,0	4,2	3,4	2,6
51-75	7	9,0	8,3	7,6	6,9	6,2	5,5	4,8	4,1	3,4
31-50	6	9,0	8,4	7,8	7,2	6,6	6,0	5,4	4,8	4,2
21-30	5	9,0	8,5	8,0	7,5	7,0	6,5	6,0	5,5	5,0
11-20	4	9,0	8,6	8,2	7,8	7,4	7,0	6,6	6,2	5,8
6-10	3	9,0	8,7	8,4	8,1	7,8	7,5	7,2	6,9	6,6
1-5	2	9,0	8,8	8,6	8,4	8,2	8,0	7,8	7,6	7,4
tot 1	1	9,0	8,9	8,8	8,7	8,6	8,5	8,4	8,3	8,2
0	0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0